

ધોરણ - 6 સામાજિક વિજ્ઞાન એકમ - 1
ચાલો ઈતિહાસ જાણીએ

શ્રી નાણોટા પ્રાથમિક શાળા

SS
JOSHI

સામાજિક વિજ્ઞાન

શ્રી સંજ્યબાઈ એસ. જોષી

વર્ષ ૨૦૨૩

शामिल का धार्या निधा मामते त्रिवर्षा हुई
देखा शुद्धि भाग्य लालू संयुक्त जाम धारा
मात्रिका धारा निधा देखा दिव्या दिव्या हुई वा
धारा न द्वितीय विधा धारा धारा धारा धारा
आधिका धारा धारा धारा धारा धारा

२३४ श्वेतांगवेदनाथमकियं वा पर्वतं क्षीयता नदु श्वेतांगम
भद्राकुण्डारुकोशिकुपृष्ठस्त्रियमहूर्क्षये भवायताजलायत्
वथाजकाश्चिदय दावाद्युक्तमनेत्रामित्यासद्य वभनाना यादः
क्षावादमि साम-क्षालेद्युक्तमकाश्चाहृत्वाय वज्रनिग्राम्युक्ताः
लिङ्गांश्चासाधदेवतानुक्ताः प्रकृथ्य इननादिवावशकुमन्त्रहक्तः

मामनक्तिक्षयमिति वाहु गृह्णन्ति य
क्षेत्रान्नीय धर्मादिसंबोध्या धर्मादिसंबोध्या
क्षेत्रादिसंबोध्या मर्मादिसंबोध्या धर्मादिसंबोध्या
क्षेत्रादिसंबोध्या मर्मादिसंबोध्या धर्मादिसंबोध्या

एवं भावेन्द्रियाकृतिं वा यदि मात्रो गत्वा तु तथा गत्वा
दीक्षित्वा वा वा हस्ते मात्राशब्दिर्विश्वाविलासके ब्रह्म
दश अन्धकरण एव वा अन्धकरण के उपर्युक्त विश्वाविलासके ब्रह्म
यदि शुरु या भावावा है तो कामना के द्वारा अन्धविश्वाविलासके ब्रह्म
विश्वाविलासके ब्रह्म विश्वाविलासके ब्रह्म

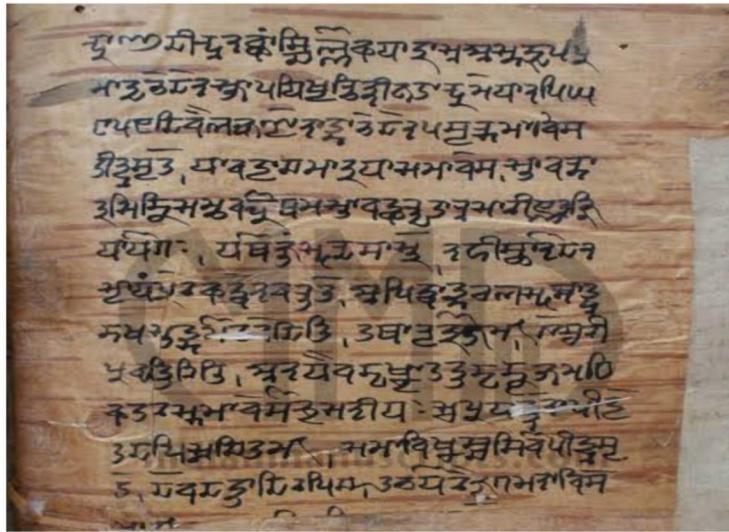

તાડ નામના વૃક્ષના પાંદા ઉપર જે લખાણ લખવામાં આવતું હતું તેને તાડપત્ર કહે છે.

આવા તાડપત્રો મંદિરો અને મઠોમાં પોથી સ્વરૂપે સચવાયેલા છે.

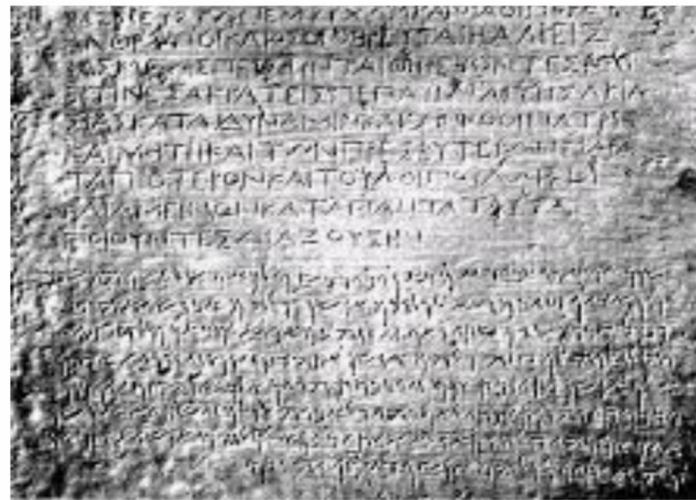
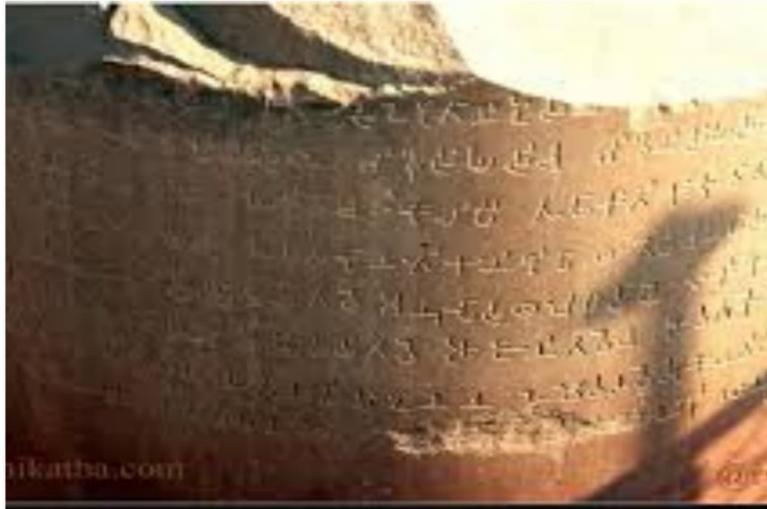

© Rahul Sud

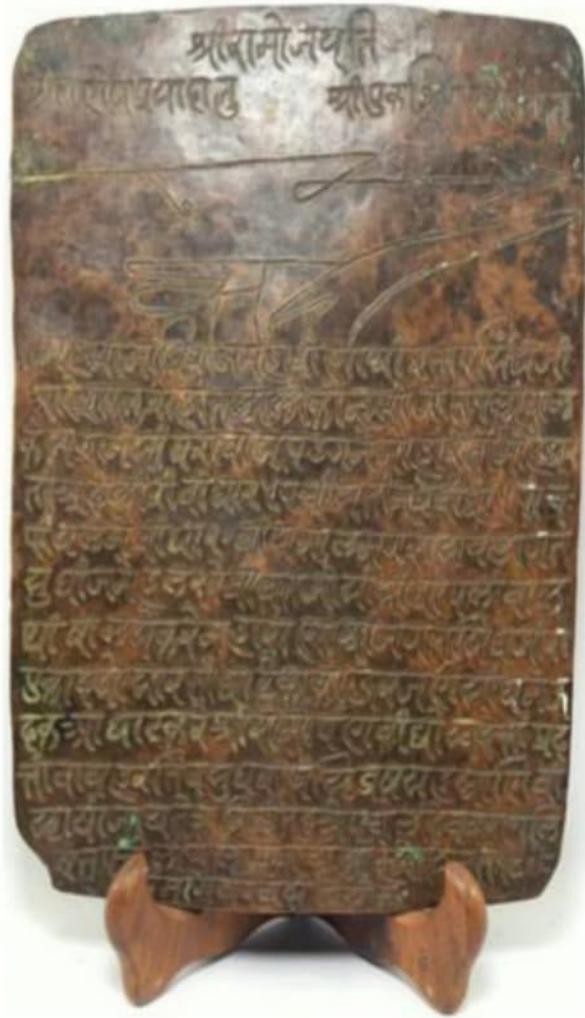
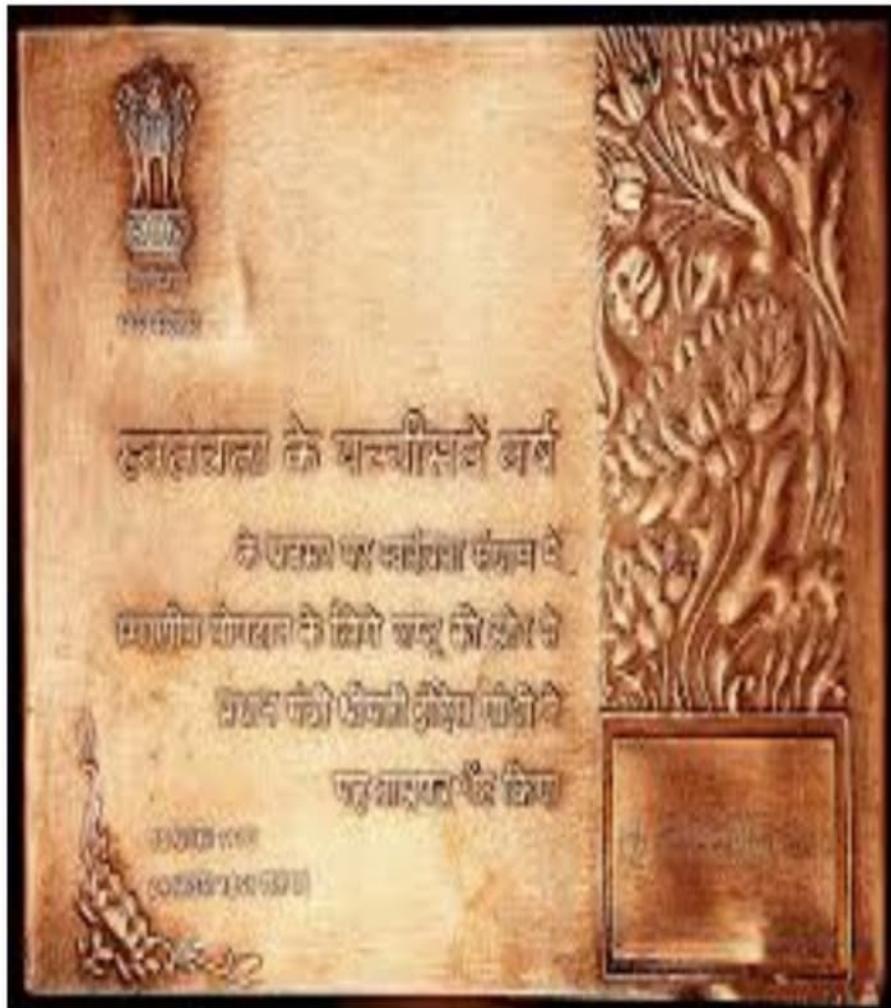
**હિમાલયમાં ઉગાતા ભુજ્ઝ નામના વૃક્ષની પાતળી આંતરછાલ ઉપર જે લખાણ લખવામાં આવતું તેને
ભોજપત્ર કહે છે.**

આવા તાડપત્ર અને ભોજપત્ર ઉપર કવિતાઓ, મહાકાવ્યો, નાટકો વગેરે લખવામાં આવતું હતું.

ધાતુ કે પથર ઉપર કોતરીને લખવામાં આવતા લખાણોને અભિલેખો કહેવાય છે.

સમ્રાટ અશોક ઘણા આવા શિલાલેખો કોતરાવ્યા છે. આપણા જુનાગઢમાં ગિરનાર પર્વત પર આવો શિલાલેખ છે. અભિલેખો પરરમ લખવામાં આવેલું લખાણ લાંબો સમય સુધી ટકી રહે છે. પ્રાચીન ભારતનાં અનેક રાજાઓ, રાણીઓ, રાજ્યના નામ, ધર્મ, વિજય, સંસ્કૃતિની માહિતી મળે છે.

તાંબાના પત્ર ઉપર કોતરીને લખવામાં આવતું લખાણ એટલે તાત્ત્રપત્ર.

અનેક રાજાઓના વહીપટ તંત્ર અને દાનની માહિતી તેમાંથી મળે છે.

આવા તાત્ત્રપત્રો શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય જૈન જ્ઞાન મંદિર પાટણ, એલ.ડી ઇન્સ્ટિટ્યુટ ઓફ ઇન્ડોલોજી
નવરંગપુરા, અમદાવાદ, ભો.જે.અધ્યયન અને સંશોધન વિદ્યાભવન અમદાવાદ, શ્રી મહાવીર જૈન
આરાધના કેન્દ્ર, કોબા ગાંધીનગરમાં સચ્યવાયેલા છે.

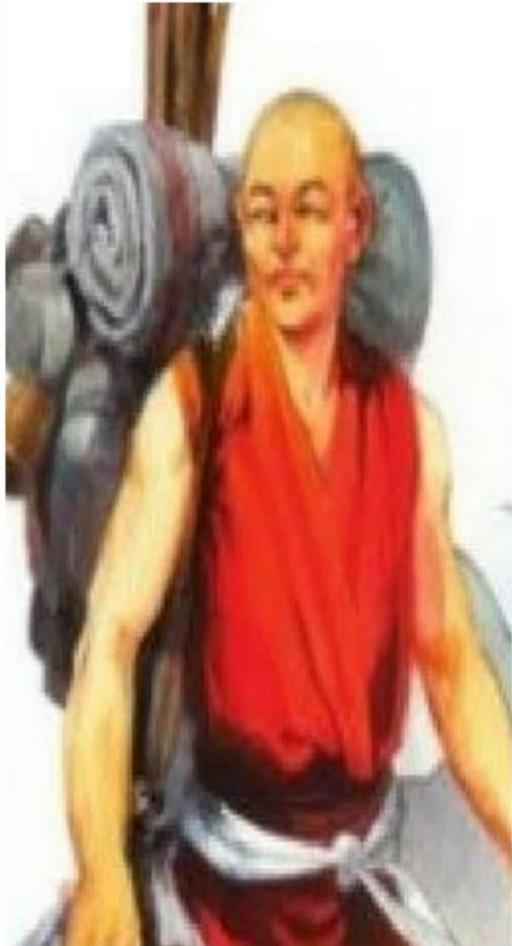
સિક્કા ઇતિહાસ જાળવાનો અગત્યનું સાધન છે.

સિક્કા પર રાજાનું નામ, ધર્મ, સંસ્કૃતિ અને સમયની માહિતી મળે છે.

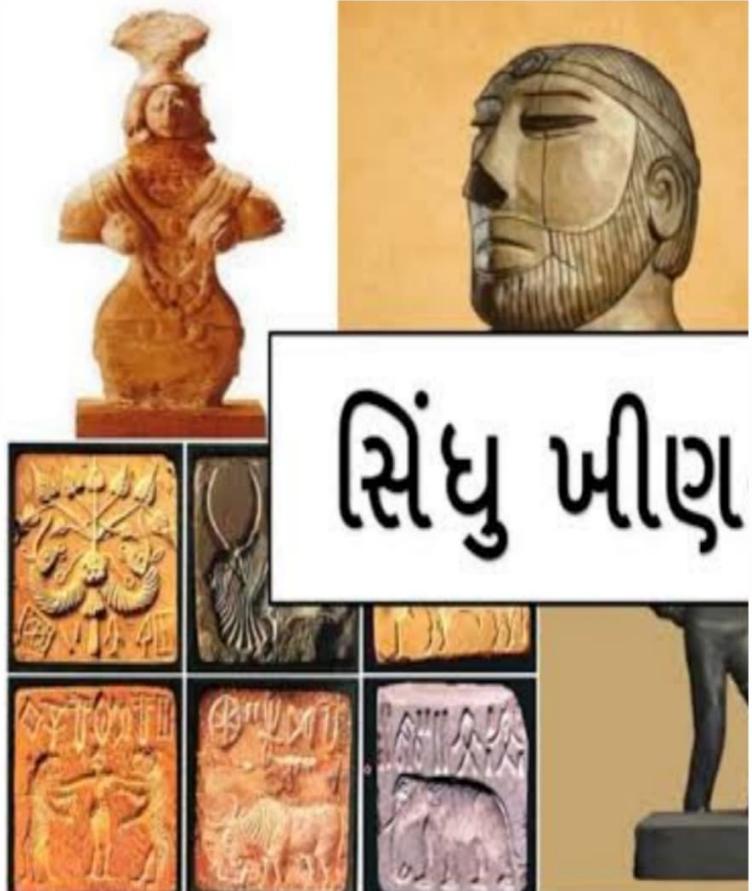
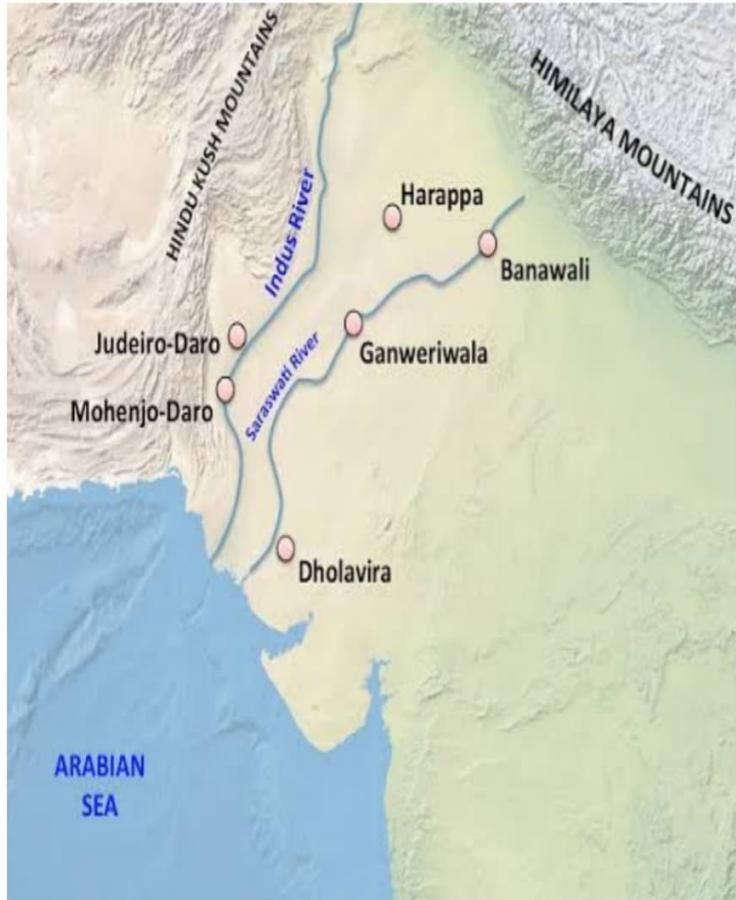
**ભારતમાં ઈ. પૂ. ૫મી સદીના "પંચમાર્ક" સિક્કા મળી આવ્યા છે, જે સૌથી જુના સિક્કા છે.
આ સિવાય ગ્રીક, મૌર્ય અને ગુપ્તચુણાના સોના, ચાંડી તંબાના સિક્કા મળે છે, જે તે રાજ્યની
સામાજિક, ધાર્મિક, આર્થિક અને રાજકીય માહિતી આપે છે.**

પુરાતત્વ શાસ્ત્રીઓ દ્વારા પ્રાચીન સ્થળ ઉપર ખોંડકામ કરી મકાનો,
સિક્કા, ઈંટો, ઓજારો, પથ્થરો, ખોરાકના નમૂના, હાડકા વગેરેનો
અભ્યાસ કરી ઈતિહાસ જાણી શકાય છે.

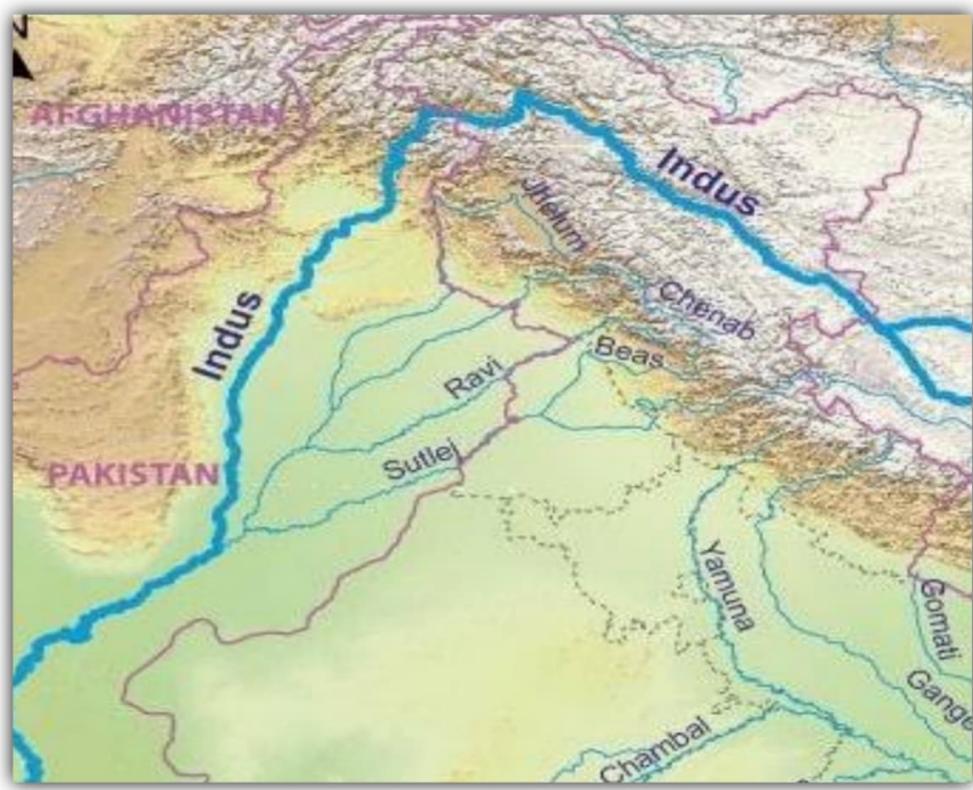

બીજા દેશોમાંથી ભારતનું જીવન જોવા અને જાણવા આવેલા
મુસાફર ગ્રીક મુસાફર મેગોસ્થનીસ, ચીની મુસાફર ફાહિયાન અને
ચુ-એન-શ્વાન્ગ જેવાની નોંધો ઉપરથી પ્રાચીન ઈતિહાસ જાણી શકાય
છે.

સિંધુ ખીણા

સિંધુ ખીણાની સભ્યતાના હડઘા ,મોહે જો ઎ડો,
ઘોળાવીરા ,લોથલ ,કાલીબંગાન વગેરે નગારોનું ખોદકામ કરતા
પ્રાચીન સભ્યતાના અવરોષો મળી આવ્યા છે .
જે ઈતિહાસ જાણવા ખૂબ જ ઉપયોગી છે.

ઈન્ડિયા શાખ ઈન્ડસ ઉપરથી ઉતરી આવેલો છે. જેને સંસ્કૃતમાં સિંધુ
કહેવાય છે.

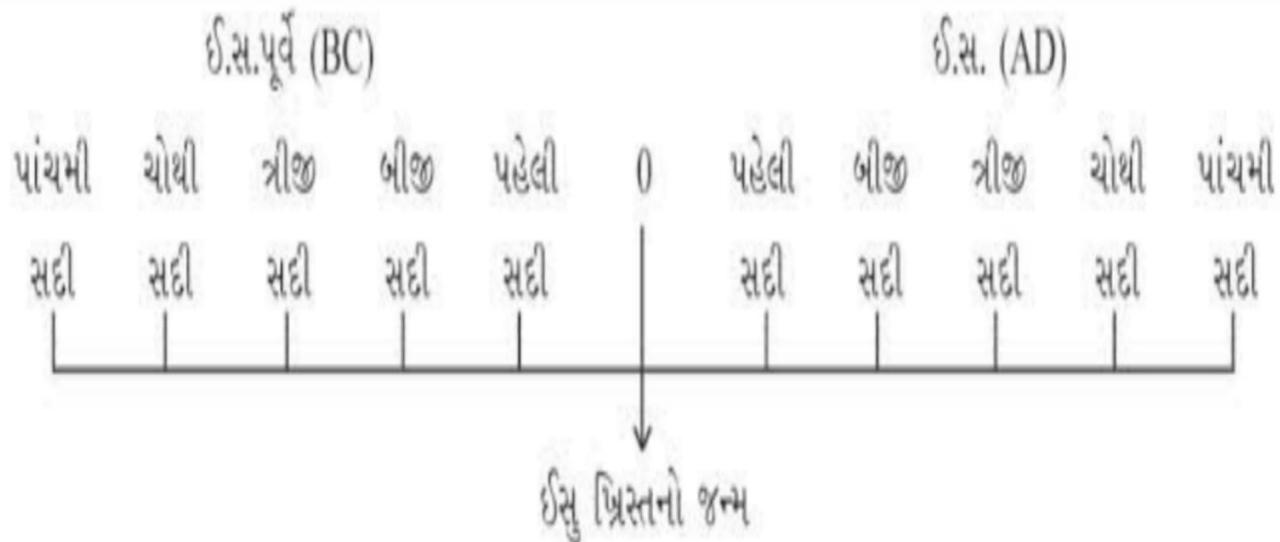
ઈરાની લોકો સિંધુ નદીને હિન્ડોસ અને ગ્રીકના લોકો ઈન્ડસ કહેતા.

સિંધુ નદીના પૂર્વ કિનારાને ઈન્ડિયા નામથી ઓળખતા.

ભારત એવું નામ ઋગ્વેદ માંથી જાણવા મળે છે. ભરત નામનો માનવ
સમુહ ઉત્તર પશ્ચિમ ભારતમાં આવીને વસેલો. આ સમૂહનો ઉલ્લેખ
સંસ્કૃત ની આરંભિક પ્રકૃતિ ઋગ્વેદમાં જોવા મળે છે.

ઇસુ ખ્રિસ્તના જન્મને દુનિયાની કાળગણના સાથે જોડવામાં આવે છે.
જેને આપણો ઈસવીસન કહીએ છીએ.
ઇસુના જન્મને 2000 વર્ષ થચા, એ પહેલાનો સમય ઈસવીસન પૂર્વ
તરીકે ઓળખાતો.

ઈतिहासमां ई.स.पू. अને ई.स.नે સમજાવતી સમયરેખા

ધ્યાની વાર સાલવારીને AD ને બદલે CE અને BCને બદલે BCE તરીકે પણ લખવામાં આવે છે.

ઇસવીસન એટલે A. D. - (anno domini)
ઇસવીસન પૂર્વ એટલે - B. C. - (before christ)

મુલાકાત બ્રેચ આંદોલન

Tr. Sanjay Joshi Gujrat

Tr. Sanjay_Joshi_SS

શ્રી નાણોટા પ્રા. શાળા

9723237007

સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયની રસપ્રદ પ્રવૃત્તિઓ
માટે જોડાયેલા રહો....